

DANSK CENTER FOR
ORGANDONATION

Organdonationsdatabasen

Vejledning til den nationale monitorering
af organdonationsområdet

Organdonationsdatabasen

Registreringsvejledning

Denne vejledning er udarbejdet for at sikre en ensartet dokumentation af de oplysninger, der indgår i organdonationsdatabasen.

Generelt om monitoreringen

Den nationale monitorering skal anvendes som et kvalitetssikringsinstrument inden for donationsområdet. Hensigten med monitoreringen er, at den skal danne baggrund for en målrettet indsats, så donorpotentialet bliver anvendt optimalt.

For den enkelte intensivafdeling er databasen et kvalitetsudviklingsredskab, som afdelingen kan bruge til at overvåge, evaluere og forbedre kvaliteten af den sundhedsfaglige indsats på organdonationsområdet.

Hvilke patienter skal registreres ?

Registreringsskemaet udfyldes af en læge ved alle dødsfald på intensivafdelingen, ved såvel hjertedød som hjernedød, uanset indlæggelsestid. Intensivpatienter der dør på operationsbordet, eller mens de er til undersøgelse udenfor intensivafdelingen, inkluderes også.

I tvivlstilfælde vedrørende registreringen kontaktes den enkelte intensivafdelings donationsansvarlige nøgleperson.

Ansvarlig

Dansk Center for Organdonation (DCO) er ansvarlig for Organdonationsdatabasen.

Registreringsvejledningen er udarbejdet af DCO marts 2010.

Sidst revideret januar 2017.

Forslag og kommentarer til vejledningen modtages gerne og sendes til Dansk Center for Organdonation skejby.dco@rm.dk

Registreringsvejledning

Nummereringen i denne vejledning følger kronologien i registreringsskemaet. De enkelte spørgsmål er uddybet, og i nogle tilfælde er der tilføjet eksempler.

1. Patientens cpr. nr. eller erstatningspersonnummer:

- For de patienter der har et cpr. nummer, angives dette (dd-mm-åå-løbenummer). I enkelte tilfælde, f.eks. ved patienter fra udlandet og patienter der ikke er identificeret, angives i stedet det tildelte erstatningspersonnummer.

2. Hospitalets navn og afdelingskode:

- Er fortrykt.

3. Dødsdato:

- Angives som: dag- måned - år (f.eks. 07-03-2013). Dødsdatoen er den dato, der er angivet på dødsattesten. Døden kan være konstateret ved enten uopretteligt ophør af åndedræt og hjertevirksomhed (hjertedød) eller ved uopretteligt ophør af hjernefunktion (hjernedød).

4. Havde patienten en anoxisk eller strukturel skade af hjernen i det aktuelle sygdomsforløb ?

- **Med anoxisk skade** af hjernen menes en skade opstået efter iltmangel til hjernen på grund af f.eks. hjertestop, hængning, drukning, kvælning, hjernestammelæsion, lungeemboli, overfølsomhedsreaktion eller forgiftning.
- **Med strukturel skade** af hjernen menes en skade, der kan konstateres via f.eks. CT eller MR skanning. En strukturel skade kan f.eks. skyldes hjerneblødning, hovedtraume, hjernesvulst eller infektion i centralnervesystemet.

5. Har patienten været respiratorbehandlet på intensivafdelingen ?

- **Med respiratorbehandling** menes, om patienten var intuberet og tilkoblet en respirator under indlæggelse på intensivafdelingen, uanset længden af forløbet eller tidspunktet. Hvis patienten hjertedøde, mens han var tilkoblet en respirator, sættes der kryds i ja.

6. Var patienten uden nogen reaktioner og uden sedationsbehov og derfor mistænkt for at være hjernedød ?

- **Uden nogen reaktioner**; hermed menes at der ikke kan fremkaldes reaktioner overhovedet. Med reaktioner menes f.eks. hosterefleks, pupilrefleks, svælgrefleks eller smertereaktion.

7. Blev de pårørende informeret om muligheden for organdonation ?

- Her angives, om emnet har været taget op med de pårørende undervejs i forløbet.

8. Blev patienten erklæret hjernedød ?

- **Der svares ja**, hvis patienten blev erklæret hjernedød. Dette kan enten finde sted via klinisk hjernedødsundersøgelse eller via klinisk hjernedødsundersøgelse suppleret med cerebral cirkulationsundersøgelse (4 kars arteriografi).
- **Der svares nej**, hvis patienten ikke blev erklæret hjernedød, og der afkrydses for vigtigste årsag, se svarmulighederne i det følgende:

Lægefaglig vurdering

8.1 Afstod ud fra en lægefaglig vurdering efter samråd med transplantationskoordinator- funktionen

- Feltet afkrydses, hvis den lægefaglige vurdering blev foretaget efter samråd med transplantationskoordinatorfunktionen. Vurderingen foretages på baggrund af medicinske overvejelser om, at patientens organer ikke kan anvendes til transplantation.

8.2. Afstod ud fra en lægefaglig vurdering uden samråd med transplantationskoordinator- funktionen

- Feltet afkrydses, hvis vurderingen blev foretaget udelukkende af læge fra intensivafdelingen, dvs. at vurderingen ikke blev truffet efter samråd med transplantationskoordinatorfunktionen, som det ellers anbefales. Vurderingen foretages på baggrund af medicinske overvejelser om, at patientens organer ikke kan anvendes til transplantation.

8.3 Pludseligt hjertestop

- Feltet afkrydses, hvis patienten pludseligt hjertedøde.

8.4 Hjernedødsundersøgelsen viste reflekser eller intrakraniell cirkulation

- Feltet afkrydses, hvis patienten havde hjernefunktion. Hjernefunktion kan være påvist enten ved en klinisk hjernedødsundersøgelse eller ved en klinisk hjernedødsundersøgelse suppleret med 4 kars arteriografi.

Samtykkebetinget årsag

8.5 Patienten ønskede ikke at være donor

- Feltet afkrydses, hvis patienten tidligere, mundtligt eller skriftligt, havde givet udtryk for, at han/hun ikke ønskede at være organdonor.

8.6 Patienten ønskede at være donor, men pårørende afslog

- Feltet afkrydses, hvis patientens nærmeste pårørende har modsat sig donation uanset, at patienten tidligere mundtligt eller skriftligt har tilkendegivet, at han/hun ønsker at være organdonor.

8.7 Patientens indstilling ukendt, og pårørende ønskede ikke donation

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor patienten ikke tidligere har tilkendegivet sin holdning til organdonation, og hvor pårørende modsatte sig organdonation.

8.8 Patientens indstilling ukendt, og ikke muligt at finde pårørende

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor der ikke er efterladt en tilkendegivelse fra patienten, og hvor det ikke er muligt at opspore nærmeste pårørende, eller hvor patienten ikke efterlader sig pårørende.

8.9 Patienten ikke identificeret

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor patienten ikke er identificeret, og det derfor ikke er muligt at undersøge patientens eller nærmeste families indstilling til organdonation.

8.10 Pårørende kunne ikke informeres pga. manglende habilitet

- Feltet afkrydses, hvis den pårørende ikke er myndig, det vil sige ikke er fyldt 18 år, eller ikke kan betragtes som habil. Manglende habilitet kan f.eks. skyldes psykisk sygdom eller, at den pårørende i øvrigt ikke har tilstrækkelig forståelse for betydningen af et samtykkes gyldighed.

Kapacitets- eller ressourceproblemer

8.11 Ikke kapacitet på intensivafdelingen

- Med manglende kapacitet menes f.eks. mangel på intensivplads eller personale til at gennemføre donationsforløbet.

8.12 Ikke muligt af få en speciallæge til at udføre hjernedødsundersøgelsen

- Her er der tale om en speciallæge i neurokirurgi eller neurologi.

8.13 Ikke muligt at anvende cerebral 4-kars arteriografi som supplerende diagnostisk metode

- I særlige tilfælde skal den kliniske hjernedødsundersøgelse suppleres med 4 kars arteriografi. Feltet afkrydses, hvis det ikke har været muligt at udføre 4 kars arteriografi.

Årsager til dette kan f.eks. skyldes, at hospitalet:

- ikke råder over det nødvendige radiologiske udstyr
- ikke har det nødvendige vagtberedskab
- ikke har kapacitet til at gennemfører undersøgelsen

- ikke har mulighed for at overflytte patienten til et hospital, hvor undersøgelsen kunne gennemføres.

Andre årsager

8.14 Organdonation ikke overvejet

- Feltet afkrydses, hvis der ikke foreligger oplysninger om, at personalet har overvejet organdonation.

8.15 Politiet nedlagde forbud mod donation

- I tilfælde hvor der skal foretages retslægeligt ligsyn, kan politiet nedlægge forbud mod, at der udtages transplantationsmateriale fra den afdøde.

9. Blev den kliniske hjernedødsundersøgelse suppleret med cerebral 4-kars arteriografi ?

- Her angives om der er gennemført cerebral cirkulationsundersøgelse (4-kars arteriografi) med henblik på at stille hjernedødsdiagnosen.

10. Blev afdøde kørt til operationsstuen med henblik på donoroperation ?

- Der svares ja, hvis den afdøde blev kørt til operationsstuen med henblik på donoroperation, uanset om der blev udtaget organer.
- Der svares nej, hvis afdøde ikke blev kørt til operationsstuen med henblik på donoroperation, og der afkrydses for vigtigste årsag, se svarmulighederne i det følgende:

Lægefaglig vurdering

10.1 Afstod ud fra en lægefaglig vurdering efter samråd med transplantationskoordinator- funktionen

- Feltet afkrydses, hvis den lægefaglige vurdering blev foretaget efter samråd med transplantationskoordinatorfunktionen. Vurderingen foretages på baggrund af medicinske overvejelser om, at patientens organer ikke kan anvendes til transplantation.

10.2 Afstod ud fra en lægefaglig vurdering uden samråd med transplantationskoordinator- funktionen

- Feltet afkrydses, hvis vurderingen blev foretaget udelukkende af læge fra intensivafdelingen, dvs. at vurderingen ikke blev foretaget efter samråd med transplantationskoordinator- funktionen, som det ellers anbefales. Vurderingen foretages på baggrund af medicinske overvejelser om, at patientens organer ikke kan anvendes til transplantation.

10.3 Pludseligt hjertestop

- Feltet afkrydses, hvis patienten pludseligt hjertedøde.

Samtykkebetinget årsag

10.4 Afdøde ønskede ikke at være donor

- Feltet afkrydses, hvis afdøde tidligere, mundtligt eller skriftligt, har givet udtryk for, at han/hun ikke ønskede at være organdonor.

10.5 Afdøde ønskede at være donor, men pårørende afslog

- Feltet afkrydses, hvis afdødes nærmeste pårørende har modsat sig donation, uanset at patienten tidligere mundtligt eller skriftligt har tilkendegivet, at han/hun ønskede at være organdonor.

10. 6 Afdødes indstilling ukendt, og pårørende ønskede ikke donation

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor afdøde ikke tidligere har tilkendegivet sin holdning til organdonation, og hvor pårørende modsætter sig organdonation.

10.7 Afdødes indstilling ukendt, og ikke muligt at finde pårørende

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor der ikke er efterladt en tilkendegivelse fra afdøde, og hvor det ikke er muligt at opspore nærmeste pårørende, eller hvor afdøde ikke efterlader sig pårørende.

10.8 Afdøde ikke identificeret

- Feltet afkrydses i de tilfælde, hvor afdøde ikke er identificeret, og det derfor ikke er muligt at undersøge afdødes eller nærmeste families indstilling til organdonation.

10.9 Pårørende kunne ikke informeres pga. manglende habilitet

- Feltet afkrydses, hvis den pårørende ikke er myndig, det vil sige ikke er fyldt 18 år, eller ikke kan betragtes som habil. Manglende habilitet kan f.eks. skyldes psykisk sygdom eller, at den pårørende i øvrigt ikke har tilstrækkelig forståelse for betydningen af et samtykkes gyldighed.

Kapacitets- eller ressourceproblemer

10.10 Ikke kapacitet på intensivafdelingen

- Med manglende kapacitet menes f.eks. mangel på intensivplads eller personale til at gennemføre donationsforløbet.

10.11 Ikke kapacitet på operationsafdelingen

- Med manglende kapacitet menes f.eks. mangel på disponibel operationsstue eller personale til at gennemføre donoroperationen.

Andre årsager

10.12 Politiet nedlagde forbud mod donation

- I tilfælde hvor der skal foretages retslægeligt ligsyn, kan politiet nedlægge forbud mod, at der udtages transplantationsmateriale fra den afdøde.